

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Előfizetési díj:

Egész évre ... .. 4 frt.
Félévre ... .. 2 „
Negyedévre ... .. 1 „

A társulat minden rendű tagjai
a lapot tagdíjaikért kapják.

Ugy a lap szellemi részét illető cikkek,
mint az előfizetési pénzek a „Köz művelő-
dés” szerkesztőségének Gyulafehérvárra a
várba küldendők.

Székely pünköszt.*

A pünköszt kegyeletes emlékünnap volt már rég, Krisztus előtt, az ószövetségben. Az izraeliták egyiptomi fogságából való kiszabadulásának 50-ik napja. Pentekostes. Emlékünnepe azon örökre nevezetes eseménynek, midőn izrael Ura Istene egetrázó menydörgés és villámlás, kebelrendítő harsonaszózat között, sűrű felhő és tűzben szállott vala le sinai hegyére, hol a X panancsolatot két kőtáblára leírva Mózesnek hirdetés végett átadta. — Ez volt egyszermind azon örvendetes nap, melyen izrael népe az évi termés első zsengéjét az Urnak örvendetes szívvel bemutatta.

De minden nagyszerűsége mellett a zsidópünköszt mégis csak árnyék előkép volt. Előképe a nagy ker. pünkösztnek. A ker. pünköszt sokkal kedvesebb emlékü ünnep. Ez is 50-ik napja a gonoszlelék rabságából való kiszabadulásunknak, midőn a leöletett ártatlan bárány vére által szabadultunk meg az öldöklő rabságból. — A ker. pünkösztkor harmadszor nyílt meg nekünk az ég, honnan az Atyának és Fiúnak örök szeretete a Szentlélek Isten hozzánk alászállott, hogy az isteni szeretet művét folytassa ott, hol a testté lett ige megváltói tisztét bevégezte; hogy megszentelje azt, mit az Atya teremtett, a Fiu megváltott, hogy örökké megőrizze azt, mit a Mesiás az örökkévalóságnak megszerzett.

Miként a zsidópünköszt a nagy ker. pünkösztnek előképe; ugy a mi székely pünkösztünk a nagy ker. pünkösztnek mint főképnek egyik találó utánzata.

Történelmi adatokkal bizonyítom be, egyházi és világi vallásos és hitehagyott írók nyomán mutatom meg, hogy a mi székely pünkösztünk, a csiksomlyói pünköshti búcsu csakugyan hasonlít a nagy ker. pünkösthöz. Ezen írók mindenike bámulattal és elragad-

tatás közt ismeri be az eseményeket; s engem vallásos hitem mint delejtű vezetett kutatásomban.

Elhallgatok sok történelmi eseményt, melyeket állításom mellett felhozhatnék. Elhallgatom, hogy már sz. István első apostoli királyunk a mi Somlyó hegyünkön kápolnát építtetett a székelyeknek, a Gyula erdélyi pogány fejedelem felett kivivott győzelem emlékére.

Elhallgatom, hogy a nagy Hunyadi János a szentimrei győzelem után, melyet különösen a székelyek segítségével vívott ki, e diszes templom helyén már azelőtt épülni kezdett régi templom befejezéséhez jelentékenysegélyvel járult (1542); valamint azt is hogy szintén a nagy Hunyadi és a hős Kapisztán János szerzetes, a Salvator Megváltó segítségül hívása mellett nyert győzelem emlékére Somlyó hegyünkön a Salvator kápolnát építteték (1546). — Nem is mondhatom el aszámtalan török-tatár dúlásokat, melyek az ősrégi építményeinket, kőfalainkat lerombolták a helyökbe épült újakat elpusztították, a székelyek színejavát rablánczra fűzve fogságba hurczolták vagy legyilkolták; de a mely veszedelmekből a székely nemzet mindannyiszor ősi hitéhez való ragaszkodása, a Máriába helyezett lelkesült bizalma által Főnixként kiemelkedett; mondom mindezeket elhallgatom, s csak egy eseményt mondok el, mely 300 egynehány esztendővel ezelőtt történt; midőn nem török-tatár vagy más pogány népektől jött a veszedelem; hanem az ugynevezett reformáció, vallás-ujítás alakjában fenyegette a székelyek ősi kath. hitét. — Ez eseményt a nem magyar származású mult századbeli szerzetes aya (Losteiner) régi kútfók nyomán imigy be-széli el:

A székelyek, mióta a scythiai pogányságból ki-
tértek, oly sok rendbeli háboruk, veszedelmek, idők

*) A csiksomlyói pünköshti búcsu alkalmából.

és fejedelmek változásai között az igaz hitben mindég megmaradtak. János Zsigmond fejedelmé a szomorú dicsőség, hogy előtte becsülete sem vala már, valaki csak szentháromság tagadó nem volt. Szigorú parancsot adott ki, hogy az egész erdélyi birodalomban mindenképpen Blandrata Györgytől függjenek s a tőle választott papoktól hallgassanak. A kik pedig ezeket megháborítanak, mint hitetlenek büntetessenek. — E parancsnak ellene szegültek a csiki székelyek, s miután János Zsigmond sem ígéretekkel, sem fenyegetésekkel nem bírta őket megrendíteni, fegyveres hadakat indítva ellenük, hogy erőszakkal is kitérítse az ősi igaz hitből. — Eljárak azért egymást a székelyek, még a főrendek is. Házi tűzhelyeiket, mindenüket elhagyván, ehez a szent képhez gyülekezének, s kérék Istent, hogy a magyarok régi nagyszonyának érdemeiért, segitené őket ily nagy veszedelemben. . . . Híre érkezőn, hogy a nagy erdő felől nyomulnak be az ellenséges hadak, kiválaszták maguk között mind, kik csak fegyvert foghatnak. Gyergyó alfalvi István pap élükre állott s elindultak az ellenség elé. — A tehetetlen öreg asszonynépség és gyermekek pedig a Mária szobra előtt imádkozának; Isten nem is hagyá el az igaz ügyet; a nagy erdőn összetalálkozván, csakhamar felülkerekedének a csiki székelyek; a király hadának jórészt levágták, a többiek pedig nyakrafőre visszazaladának. Midőn a győztes csikiak visszatértek, a honmaradtak zászlók lengése, harangok zugása közt, szép zengő dicséretekkel jövének eléjük s együttesen e sz. templomba bevonulván itt a nagyhatalmu szűznek szép képe előtt halát adának az ur Istennek. — Történet e dolog 1567-ben, — 322 esztendővel ezelőtt — pünköszt szombatján; annak emlékére tartatik ez idő óta a pünkössti körmenet. — Sok bajok volt azután is János Zs.-al a csikiaknak, de soha a hit dolgában meg nem adák magokat. Később a parancsot is visszamondották vele ezen szavakkal: „a csikbéli klostrom, több odavaló helyekkel együtt, miért hogy onnét, ez ideig semminemű időben a róm. vallás ki nem irtódott, az odabeli atyafiaknak lelkiismeretek megnyugtatására maradjanak ezen állapotban, amint ekkorig voltak.“

Ime a mi székely pünkösztünk is megszabadulásnak, a tévely rabságából való megszabadulásunk emlékére van rendelve.

S ha volt izraelnek Sinai hegye, nincs-e nekünk nagyszerűen festői, meghatóan szép Somlyó hegyünk; névre és alakra a Sinaihoz hasonló? Ha a nagy ker. pünkösztre a világ minden tájáról összegyülekeztek

nem gyüle ide össze bérczes hazánk minden tájáról a vallásos, kath. székely nép; elhagyva tűzhelyét, övéit, hogy e vallásos és hősi eredetű ünnepélyen megjelenhessen. — Ha volt a zsidóknak Jeruzsálemben szép templomok; nincs-e nekünk gyönyörű, szép közös templomunk, ez a kedves klostrom?

A magasba nyúló kettős torony a távolból jövőt nem emlékezteti-e első pillanatra a két kőtáblára, melyet Mózes magasban tartva hozott le a hegyről? e kettős torony is a mi sinai hegyünkről lehordott és régi kápolnák köveiből van építve.

Szélvészhez hasonló zugás közt szállt le a sz. Lélek az apostolokra. Nem száll-e szívet rázó vihar-ként fel itt az imaáradat; midőn zászlóerdőt lenget a szélfuvalma; ezer csengettyű zengése, dobpergés, harangok zugása közt, 20, 25, 30 ezer ember; férfi, asszony, gyermek ajkán felzendül a magasztos ének? A beláthatlan néptenger összebonyolult hullámmásban megmozdul, indul. Mindeniket egy eszme, egy érzelem, egy vágy lelkesít. — Ezen rendetlenségében rendszeres kép megpillantása nem emlékeztet-e a baltoronyi zavarra is, Péter apl. első predicationára is, midőn a sz. lélek egyesítette a különböző nyelvű népeket?

Ha a pusztában mindenki a hegyre nézett fel, honnan az Ur szava lehangzott, nem törekszik-e itt vetélkedve mindenki a hegyre fel, hogy az ősrégiség és csodák által megszentelt magasból küldje imáját a még magasabb égre fel?

Ha Jeruzsálemben mindenki arra figyelt, merre a szélvész zugása tartott; a ház felé, hol az apostolok Máriával egybegyűlve valának, nem tekint-e itt mindenki bizalomteljesen a Sz. Lélek legtisztább jegyese, a bold. szűz anyának csodatevő szobra felé, mely a mi aranyból épített házunk, melyet úgy nézünk, mint az izraeliták a szövetség szekrényét; melyet égi adományként tisztelünk; melynek ha eredetét nem tudjuk, a régiség homályából annál ragyogóbban tündöklék felénk; melyre még a pogány sem tekinthet anélkül, hogy sz. szerelem ne gerjedjen iránta szívében, s ha a Nőé bárkaja megmentette az emberi nemet a végpusztulástól egyszer; e sz. szobor csodatevő ereje, a benne helyezett lelkesült bizalom nem mentette-e meg a székely nemzetet számtalanszor az ezerféle veszedelmek tengerének halált-rejtő hullámai közül, mint tengeren evezők fényes csillaga?

Ha izrael fiai égi manát ettek a pusztában; nem táplálkoznak-e itt valódi égi kenyérrel a buzgó lelkek, az oltári szentségben; s ha volt vesszőcsa-

pásra kősziklából csodálatosan fakadt forrásuk; nincs-e nekünk a mi Sion hegyünk tövében mintegy varázs-ütésre felbugyogó borviz-forrásunk a testi szomjuság oltására?

Ha a ker. eszme Jeruzsaleméből sugárzott szét a nagyvilágba; nem innen Somlyóról árad-e szét erkölcs és tudomány a mi székely világunkba, mindenkor jóhírben állott iskoláink, szent Ferencz buzgó fiaí s a bucsujáró ájtatos hivek mint ugyanannyi csatornák által?

Végre, nincs-e meg csodás története a mi székely pünköstitünknek, mint akár a zsidókénak, akár a nagy ker pünköstitnek?

Ime! nem ok nélkül mondom, hogy a mi somlyói székely pünköstitünk találó másolata a nagy ker. pünköstitnek. Miként a zsidó pünköstit a zsidóknak, úgy a mi székely pünköstitünk a hitű kath. székelységnek nagy találkozója; évenként megújuló nemzeti hitvallástétele; ismételt ünnepélyes fogadása, hogy ősei vallásához, erkölcsiéhez, hagyományaihoz hivatni akar maradni.

A sz. lélek Isten kiömlésének ünnepén századok óta legtisztább jegyese, a bold. szűz csodaképéhez vezérli a vallásos székely népet. — Ne engedjük e bucsujárást pusztá szokássá fajulni. Emlékezzünk meg régi, nemes, szent eredetűnkre, legyünk méltó utódai hős őseinknek, s a szűz anya kegyesen tekint le ma is e sokaságra, mely sokaság csak kiválasztottja, képviselő testülete az otthon maradt s a nagy világban szétszórt még nagyobb sokaságnak, kik mindnyájan egy-egy kegyeletes emlékezéssel vesznek részt közös pünköstitünkben; s midőn a szűz anya az ő anyai szeretetével áldást esd le ránk azt az ő gyengéd figyelmével az otthon maradtokra, a távollévoókra is kéri.

Székely őseink megtették kötelességüket békében és háboruban; nekünk is van, mit féltékenyen őriznünk kell. Tegyük meg mi is. Ragadjunk fegyvert, a leghatalmasabb fegyvert, az ima fegyverét. Őseink hitével, Mária pártfogásába vetett bizalmával együttesen imádkozzunk! Mindenki vegyen részt e közös imában egy-egy amen-nel; a hívő vallásos meggyőződéséből, a hitetlen hazafiságból, honfiúi szeretetből s mondjuk: Tartsd meg Isten sz. atyánkat, Krisztusnak helytartóját“ Amen. „Isten áld meg a magyart“ Amen. „Nyujts feléje védő kard“ Amen. „Áld meg meg országunkat, mi magyar hazánkat. Amen. Áld székely nemzetünket, áldj meg mindnyájunkat.“ Amen.

Antal József.

T Á R C Z A.

AZ UDVARI FODRÁSNÁL.

Németbő: Veress Zsigmond.

— Folytatás. —

Almodozásából a nehéz férfi léptek zavarták ki, melyek a lépcsőn kivehetők valának, s erre gyorsan az ajtó kinyílt s atyja lépett a szobába.

Sötét komorság ült halvány vonásain, s oly fájdalomosan vonaglottakajkai, hogy vonásaiból Augusta könnyen észrevehette, hogy utja nem eredményezte a remélt sikert.

Félénken kérdezé, hogy mi baja van és mit végzett. „Nincsen semmi baj kedves gyermekem, csak a szokottnál hosszabb ut merített ki, mert betegségem óta nem tudok sokat járni,“ — felelé kitérőleg — „Egy kis nyugalom csak, s ismét jól fogom érezni magam.“ Augusta hozzá lépett, karját nyaka körül fonta, s kérdőleg nézett rá, mialatt szelid, remegő hangon válaszolá: „Ne csalj meg, atyám, neked a császárnál valami fájdalmat okozott, mert te szomoruaiban tértél vissza, mint elmentél. Atyám, oszd meg fájdalmadat leányoddal s ebből én látni fogom, hogy most is úgy szeretsz, mint eddig.“

Nehéz sóhaj hagyta el a vén harcos keblét, mire az ablakhoz lépett, leányának hátát fordítva. Egy kis idő múlva, gyöngé hangon, nagyokat léleklelve, így kezdé beszélni: „Midőn az udvari irodában voltam, hogy a császárnál magánkihallgatást eszközöljek ki, a szolgálattevő kamarás tetőtől-talpig vizsgált, s azután egy kissé megzavarodva kérdezé, hogy az egyenruha, melyet viselek az egyetlen és legjobb-e? Ez császárom ruhája, felelhetem én csak nagy nehezen. Ő megértett, mert úgy folytatá: ép azért, mert a császár ruhája, annak olyanannak kell lennie, hogy azért az, a kié, ne szégyelje magát! Azután egyébre vitte át a beszédet, hogy jobb sorsra érdemes tiszték sokszor mily nyomorral küzdenek, s azt mondta, hogy jelenlegi állapotomban nem lehet, hogy magánkihallgatást eszközöljön ki, de ha tisztességesebben öltözöm, mint most, úgy szívesen teljesíti kívánságom. Eszemet csaknem elvette a szégyen és fájdalom. A lépcsőkön egy fényes udvari gavallérhoz értem véletlenül, a ki azonnal himzett zsebkendőjével ruhájának azon helyét, melyet érintettem, tisztítgatá, mintha én azt bepiszkoltam volna, megvetőleg néze végig szemével, s gyorsan tünt el előlem. Én pedig a kiállottak után képtelen voltam arra, hogy a fickótól elégtételt kérjek. Oh, Augusta, mily szégyen és gyalázat! Atyád, kinek mindig a becsület volt a legelső, meg van gyalázva.“

„Szegény Atyám!“ Ez volt minden, a mit a fiatal leány keblében mélyen megrendülve mondani tudott. Halálsápadtan, de szemeiben égő tüzzel szoborként álla egy kis ideig, mialatt atyja sötéten meresztette szemeit a padozatra, majd kiterjesztve karjait, átkarolá atyját és édes hízogó szavakkal halmozá el.

„Kedves drága atyám, nem a ruha teszi az embert. Ha a meggondolatlan emberek azt gondolják is, hogy ez az irányadó, mégis minden időben a jobbák a szivre és jellemre néznek. A te sebed, melyet hazád védelmében

szereztél, sokkal nagyobb értéket kölcsönzött neked, mint az arany és gyémánt kölcsönözne, melylyel a nagyok ékesítik magukat.

Erre az atya felemelé arczát és hosszasan nézett leányának könnyektől csillogó szemébe. Erre az ő szemei is azonnal megnedvedtek s először lassan, majd meg gyorsabban és gyorsabban omlott a köny-köny után sovány arczán végig.

„A megaláztatást, mely engem ért, szívesen eltűröm, mikor te nekem gyermeki szeretetteddel gazdag kárpótlást nyújtasz”, mondá, miután ismét megerősítette magát. „De az aggodalom, hogy honnan szerezek egy új egyenruhát, melyben a császár előtt megjelenjek, nagyon szorongat és mégis csak az ő igazságos ítélete képes minket megmenteni. De honnan szerezzem pénzt apéd, mivel egy új egyenruhát vegyen, melyben ne vessék meg? Mert ha az még egyszer ismétlődik, megszakad a szívem.”

Erre ismét a harag és szégyen pirja borítá el homlokát. Némán ment ki a szobából, majd léptek hangzottak a lépcsőn. Törként járták át Augusta szívét atyjának utolsó szavai. Atyja meggyalázva, kigunyolva, az ő nemes atyja!

Nem viselheti el, hogy a drága főt a szégyen és gyaláztól meggörbvedve lássa. De honnan reméljen segítséget, honnan megmentést? A szobában semmi sem volt, csak az üres falak, s már semmi értékes tárgy nem volt birtokukban, s atyjának egyenruhát nem kölcsönözhetett senki, s a szabó sem készített, mert midőn látta a szomorú helyzetet, már rég megtagadta a hitelezést.

Talán Leopoldot kérje, ha visszajön, hogy atyjának ruhát vásároljon? Nem! Nem! Nincs azon helyzetben, hogy ezt tehetné.

De legkisebb tárgy sincs, aminek valami értéke volna, csak egy tükör az üres falakon emlékeztetőül a régi jobb időkre. De ezt is rég eladták volna, ha egy nagy hasadás azt értéktelenné nem tette volna.

Homlokát végig simitá kezével, mintha azzal minden fájdalmát el tudná törölni. Pillanatra kezét szőke hajfürtein nyugtatá, mire hamar felbontá e dús fonatokat, s haja egyszerre csaknem a földig hullámozva, mint egy fényes köpeny folyá körül egész alakját.

Mély sápadtság vonult egész arczán át, mialatt szemében a legnemesebb tűz csillogott.

„Ön, kisasszony, valóságos aranyat hord szép fején, mert az ön gyönyörű szőke haja, mely ritka teljben és hosszúságban disziti fejét, csakugyan aranyat ér. Én önnek hajáért szívesen adnék azonnal 20 aranyat.” Mondá hosszabb idővel ezeltől az udvari fodrász, midőn ő valami csekélységet vásárolt nála, s az nem akart azóta fejből kimenni.

„Senkisem fogja atyámat kigunyolni, — mondá erre magában. — Lesz új egyenruhája, melyben a császár elé kell bocsátaniok, s akkor a szégyentől nem kell tekintetét a földre szegeznie, hogy a jobb időkből való ismerősökkel találkozik. 20 arany bőven elég egy ruhára, s egy kis összeg még fenn is marad.”

Gyorsan az asztalról az ollót felragadá, sűrű haját akará levágni.

„Hatalmasabban vagyok szőke hajfürteid által hozzád csatolva, mint a legerősebb lánczszal, mely kötélék szét-

téphetlenül...“ mondá Leopold az elválásnál. Egy pillanatra szíve fájdalmasan szorult össze. De csak egyetlen pillanatra, mert hullámzó hajából egy fűrt már akkor a földön hevert. Nehány pillanat múlva az egész fénylő dísz a földön hevert, s rövidre nyírt hajjal állott a tükör előtt, megváltoztatott képét szemlélvén benne. Arcza a szégyentől lángolt. De nem bánta tettét, hanem csaknem boldog öröm dagasztá keblét, s csendes mosoly játszadozott ajkai körül.

Valjon ezen tettéért, melyet most véghez vitt, nem szeretné e Leopold többé úgy mint eddig? „Nem, nem” válaszola örvendve szívében „ő jó és nemes, s nekem gyermeki szeretetem ezen tényéért meg fog bocsátani.” A boldogságot és örömet régtől fogva most érezte először szívében, s fejét egy könnyű kendővel körülövezve, melylyel haja hiányzását tette észrevétlenné, a földről gyorsan föl-emelé, s papírba takarta levágott haját. Azután gyorsan felkészült a távozásra, s újat az udvarifődráshoz irányítá.

II.

Augusta sietve ment a kis pakkal, melybe a haj volt göngyöltve, melyet keblén rejtett el, a belváros felé, hol az udvari fodrász üzlete volt. Ebben majdnem megfordult, mint rendes vendég, az összes arisztokratia, s még II. József is gyakran volt látható, hogy haján valamit igazítasson, vagy pedig hogy egy kevés ideig a fodrásznál társalogjon, a ki iránt becsületre méltó jelleme, okossága és titoktartása miatt jó indulattal volt.

De a midőn Augusta az üzlet közelébe jött, szorongás vett rajta erőt, hogy a fodrász talán nem fogja beváltani ígését, azonban e gondolatot gyorsan elveté, mert igen jól tudta ő is, hogy a szép haj nagyon keresett és így nagy becsben áll. De mégis bizonyos félelemmel, s csak aggodva lépte át a fodrász küszöbét.

A mint a nagy tükörrel pompásan díszített termet meglátta, mely inkább hasonlított egy fejedelem díszterméhez, mint egy fodrász szobához zavarba jött. Ezen fényűzést az előkelő vendégek tették szükségessé.

Augusta ily pompa és fény láttára elfogulttá vált, kétszeresen szégyénynek érzé magát ily környezetben és remegve köszönt. A mint szeméit felemelé, s ama irány felé pillanta honnan az üdvözlésre barátságos válasz jött, csalódás fogta el, mert az, a ki a szobában egyedül volt, egy ablaknál állva, nem az a jól ismert, mindig nagyon udvarias fodrász volt, hanem egészen ismeretlen férfi egyszerű szürke kabátban. A felhevüléstől remegő hangon kérdé ekkor, hogy: nem lehetne-e a fodrászszal beszélni, mert ő sürgős ügyben szeretne vele beszélni, s azt is megkérde zavarában, hogy a szobában jelenlévőnek van-e valami hivatala az üzletben. Csintalanul nézett a magas nyulánk férfi Augusta barátságos arczára. A férfi nevetve válaszolá: Mindenesetre a fodrász-üzlet vezetője vagyok, s mint hogy főnököm hosszabb ideig fog kimaradni, én minden kívánságát teljesíteni fogom. „Az én ügyem olyan természetű, hogy azt csak a fodrász urnak mondhatom meg,” s erre ismét bizonytalanság fogá el.

„Kisasszony, ajándékozzon meg bizalmával, mert nekem teljes hatalmam van bármely üzleti ügy elintézésére.” S midőn az állítólagos fodrász Augusta zavarát látá,

még tovább beszélt hozzá szívélyesen; s vonásaiból annyi szívjó ság látszott, hogy az idegen férfi iránt teljes bizalommal kezdett eltelni, s így tovább nem titkolá, hogy mi hozta ide. Mialatt most Augusta a haját a papirból kigöngyölgeté, elbeszélte, hogy a fodrász neki azért 20 aranyat ígért.

(Folyt. köv.)

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

— **Bérma-ut.** „Propter quod obsecro vos, ut confirmetis in *Illum* caritatem“. II. Ad Corinth. II. g.

Midőn szeretett Főpásztorunknak, Nagyméltóságu Lőnhárt Ferencz erdélyi Püspök Urnak május 25 ikén a kolozs-dobokai kerületben megkezdett bérmaújáról e lap t. olvasóinak tudósítást nyujtani vállalkozom, — talán nem is találnék alkalmasabb bevezetést a lángeszű Chateaubriand eme szavainál: „Meg kell jegyeznünk, hogy az élet összomorálja a bérálás szentségében foglalatik; mert kinek elég ereje van Istenről nyílt homlokkal valómást tenni, az szükségképen erőnyes leend, minthogy a vétek nem egyéb, mint Istennek tényleges megtagadása“. E mély értelmű szavak szerint a béráló püspök, a legmagasztosabb ténykedést viszi véghez, melynek az emberi élet okozója lehet. Ezt a köztel fogás is igazolja; mert Kegyelmes Urunkat öröm és lelkesedés várja és kisérégész utjában még azok részéről is, kik a jelenkor tévedésének hódolva, a keresztény morált talán *hypothésisnek* tartják, mely körül alkudozni lehet, és nem természetünkben gyökerező *valóságnak*, melyet sem tagadni, sem iránta közömbösnek lenni nem lehet. Sőt minél ingatagabb a keresztény morál valódi alapja, a hitbeli meggyőződés: annál nagyobb szükség van a bérálás szentségére, melyet Jézus Krisztus lelki megerősítésül rendelt. E szükség érzete adott istápot püspök urunk ő nagyméltóságának is fáradalmas utjában, melynek ismeretét ezennel megkezdjük.

24. V. d. u. 6. Kolozsvár katolikus közönsége gyönyörű szellemi és anyagi erejének érzetében a püspök iránti tiszteletből mindenkor az oroszánrészt követelte magának. Most is egyházi és világi kitűnőségek diszes csoportja várja a Főpásztort, s midőn a viszontlátás várva-várt percze elérkezik, harsogó éljenekben ad kifejezést örömeinek.

Albach Géza kir. tanácsos és polgármester lelkes szavakban üdvözlé ő Nagyméltóságát s örömeinek ad kijezést szerencsés megérkezése fölött, „ugy is mint katolikus ugy is mint a város polgármestere“. Excellentiája nyájás szavakban mond köszönetet a diszes fogadtatásért s biztosítja a szónokot, hogy valamint eddig, ugy ezután is küönös kegyelmére számíthat a kolozsvári közönség, melyhez kedves emlékek fűzik. A kölcsönös üdvözlések után a polgármester jobbán foglalt helyet s mintegy 80—100 kocsis kíséretében, harangzugás és a közönség örömujongása között vonult a főtéri templom elé, hol Dr. Éltés apátplebános fogadta és nyujtotta az egyházi hatalom jelvényeit — a kulcsokat. Rövid ima után ő Nagyméltósága szállására ment a plébániába, hol a tisztelgéseket fogadá. Üdvözlétére megjelentek: *Albach Géza* kir. tanácsos polgár-

mester, *Dorgó Albert* kir. közjegyző, *Zsigmond Dezső* orsz. képviselő, *Cseh Lajos* bányatanácsos, *Szvaesina G.* városi tanácsos, *Dr. Farkas*, *Dr. Concha*, *Dr. Finály*, *Dr. Szamosi* egyetemi tanárok, *Biró Béla*, *Daniel Joachim*, *P. Simon Jucundian* és még számosan; végre *Gyarmathy Miklós* alispán. — A megérkezés nekünk örömet, a fogadtatás ő Kegyelmességének megelégedést nyujtott.

25. V. d. e. 6. Azt szokták mondani, hogy a természet nyitott könyv, melyből az istenség titkait meg lehet tanulni. És ez örökké szép könyv legragyogóbb lapjait reggel tárja a halandó elé, midőn hasadó hajnal, szétömlő illatár, csillogó harmatcsepp és zengő bokor üdvözlük az enyhület karjaiból kibontakozó szellemet. Ki élő szentírást akar olvasni, olvassa a reggeli természetet. Ez alap gondolat foglalkoztata, midőn Dr. Éltés Károly apátplebános urral a szerencsés valék *Feleken* üdvözlőni az első napsugár. Ugyanis mi előre mentünk készíteni az Ur utját, hogy mire ő Excellentiája megérkezik, az elfogadásra némileg előkészítsük a györgyfalvi hitközséget.

Eme rövid, de kedélyes utazás benyomásai inkább magánjellegűek valának, de egyhiszem, hogy egy-egy vonás közülök t. olvasóinkat sem fojta untatni. Ezek közül első helyen állhat a gyönyörű tájkép, mely a *Felekről* a szemelő elé tárul. Távol messzeségben a bányavidéki havasok uszkálnak a kék levegőben, közelebb a *Szamos* kigyózik tovább, lábaink alatt pedig *Kolozsvár* terül el, melynek reggeli nyugalma fölött, mint *Isten* szeme örkődik a főtéri templom remek tornya. Az egész kép a legszebb költészet és összhang, minőt csak Isten keze teremhetett ily széppé az ösvilág chaoszából. — Maga az ut nem szükkölködik ugyan történelmi emlékekben, de mi csak annak megemlítésére szorítokozunk, hogy hajdan ugyszólva egész Erdély kereskedelmét közvetítette *Bukovina* és *N. Várad* között. Most természetesen e szerep a vasutalé; a feleki ut pedig meg nem érdemlett járatlanságban szenved s nem élénkíti futását az az idylli élet, melyre a régi-régi kolozsvári deákok még most is kedvesen emlékeznek. Ma csak a *Feleken* elszórt kunyhókban lakó oláhság czzammog végig rajta lassu tempókban, hogy faiparát Kolozsvár piacznán értékesítse. E nép különben szeledebb természetű, mint más vidéki oláh barátaink és általában jó hirnek örvend. Csupán politikai tekintetben hódol az utilitarizmus elvének, minek derültséget keltő példája ama felsülék, melyről egy ismert nevű kortes tudna bővebb felvilágosításokat adni.

Végre nyolcz óra tájban megérkeztünk Györgyfalva mellé, hol a falu fiatalágát nemzeti szín zászlókkal, vadvirág és cserfalombokkal fölékesítve találtuk, kik a Főpásztor fogadására öltöttek ünnepi diszt. Ott valának: *Hosszu Gyula* főszolgabíró, *Fekete Antal* tanító, *Kovács Albert* ref. lelkész. A Kegyelmes ur kissé késett rendes kíséretével s mi az időt arra használtuk, hogy a györgyfalvi fiatalággal, annak viseletével megismerkedjünk. Testileg mindnyáján jól kifejelett, egészséges barna képű emberek; érdekes különösen a nők ünnepi ruhája. Tiszta fehér gyolcs szokna futja végig sugár termetüket, ezer meg ezer ránczokba szedve; lábait piros csizma fedi; ingök igen szépen himzett kézi munka, mely való érdeme

szert a kereskedésben is utat tör magának. Egé zben véve a legszebb viseletek közé sorolható a györgyfalviaké. Szel emileg sem maradtak hátra; eszük járásán meglátszik, hogy az erdélyi műveltség tüzhelyéhez közel vannak. B: szédjük tiszta, különösen magyaros; érdekes, hogy az é helyett bizonyos diphtongust hallatnak, mely é és i között áll; pl. vé-ir mező.

Rövid fél óra mulva megérkezett a Főpásztor. Az éljenzés elzuggott, ő Nagyméltósága kiszállt a kocsiból s nyomban Hosszu főszolgabíró üdvözölte meleg szavakban; Excellentiája szívélyes válasza után megindultunk a lejtőn lefelé, mégpedig a költő szerint igazán uttalan uton. Lejlemzésül megemlítem, hogy itt 24 órás eső után sem állat, sem ember nem képes járni, száraz időben is könnyen meg lehet botránkozni ezen az uton, mert ez „a türelem botránköve”. (Ref. ember stylusa.) — A templom előtt a helybeli lelkész P. Ferenczi Károly fogadta a püspök Urat s erre következett a kulcsok átnyújtása.

A hálaadó ima után ő Nagym. rövid pihenőt tartott s legott kezdetét vette az ünnepies szt. mise; ezután következett a predicatio és főpásztori szózat; amaz a bémálás szentségi jellegéről és a velejáró kötelmekről szólott mely eszmét ő Kegyelmissége tovább folytatva a ker kath. élet jellemző mozzanatairól tartott oktatást az ajkain csüngő hívők seregének, végezetül 40 hívőt avatott fel az egyház bajnokává. — Két óraker ebéd volt.

A györgyfalvi parochia hajdan tekintélyesebb volt mint napjaikban. — Alapítási idejét egy adat (Fehér C. 10 t. VII.) a 15-ik század elejére teszi; a hagyomány pedig a Györgyfalvi családnak tulajdonitja 1530 körül, mi mellett a torony déli oldalán olvasható felirat is tanuskodni látszik. Az u. n. hitujítás itt is tönkre tette a lelki életet, pártokra szaggatá e jóra való népet s martalékul dobta a hitközönségnek . . . Art a nép erkölcesinek az is, hogy a kolozsvári ledér élet áldozatai és mostoha gyümölcssei itt alkalmas helyet találnak a — félrevonulásra. Sajnos, de a modern társadalomnak ez is egyik szükséglete. Hisszük azonban, hogy a mostani püspöki látogatás szebb jövőnek lesz hajnala. Faxit. . . .

— Folyt. köv. —

— **Tanitói gyűlés.** A bekecsalji-róm. kath. néptanítók alakuló önképzőköri gyűlése P. Szélyes Ferencz zárda főnök ur elnöklete alatt folyó 1889. évi május hó 2-án tartott, Mikházán, a zárdában.

Tárgysorozata a következő volt: 1.) Elnöki megnyitó beszéd, mely után az elnök felhívására megalkotja a gyűlés az alapszabályokat.

Az alapszabályok III. szakasza értelmében elnök felhívja a gyűlést, hogy az önképzőkör tisztviselőit válassza meg.

Megválasztottak: Főtisztelendő Csiki Péter, esperes plebános ur elnöknek. Imre Ferencz alelnöknek. Dobay Ferencz jegyzőnek. Bartók Albert aljegyzőnek. Borsos Mihály könyv- és pénztárosnak. Petres József karének vezetőnek.

Ezután elnök köszönetét fejezte ki, a gyűlésnek ezen ügy iránti meleg érdeklődéséért, a jelen voltak éljenzése mellett a gyűlést bezárta. Hódos, 1889. május hó 30-án. Dobay Ferencz, s. k. jegyző.

Irodalom.

Észrevételek

a Fülöp Alajos Aksciómáiról írt „Könyvismertetés“-re.

— Folyt. —

A próféták vagy kisebbek, vagy nagyobbak, azért Barukot is vagy ezekhez vagy azokhoz kell beosztani. A kisebb próféták közé, ámbár az ő könyve is kicsiny, azért nincs okunk számítani, mert jövendölése nem a kisebb próféták könyveinek sorozatában fordul elő. A nagyobb próféták közé, mint önálló prófétát, nem számíthatjuk, minthogy akkor azoknak megállapított száma négyről ötre emelkednék. Hanem, hogy mégis ama fent citált latin vers szerzője, a ki nem a lekurjongatott Fülöp Alajos, Jeremiás nevéhez igenis helyesen kapcsolta hozzá Baruk nevét, az önként következik, ha tekintetbe vesszük, hogy Baruk jövendölése a nagyobb prófétákéi között, mindjárt a Jeremiás siralmai után foglal helyet. Azért is helyes a két próféta nevének együvé foglalása, mert Baruk „hiv tanítványa és szolgája volt Jeremiás prófétának, kinek jövendöléseit írásba foglalta;*” szenvedéseiben osztozott.

Különb is, ha ama latin vers szövegét tekintjük, azt kell mondanunk, hogy a cum viszonzóscsoka nem csak úgy immel-ámmal van Jeremiás neve után vetve, a mint a „Könyvismertetés“-be a legtöbb dolog hajánál fogva oda hurcolva, hanem szerző értetni akarja azzal, hogy Jeremiáshoz hozzátartozik Baruk is. Ha nem az lett volna az író intentiója, miért ne tehetne volna a cum viszonzóscskát valamelyik más próféta neve mellé? Azért, mert annak csak így van értelme; azért, mert az egyház tanát csak így tudja kifejezésre juttatni, és a próféták neveinek egymásutánjával jelezni azt is, hogy könyveik mily renddel követik egymást a „Szentírás“-ban.

Vagy hát tegyük fel, hogy könyvismertetőnek igaz a van, mikor Fülöpöt szidja, piszkolja, ostorozza ama theologiai járatlanságért, mely szerint az idézett versben őt nagyobb prófétát enged meg. Ez csak föltevés, de megengedés, mert ugyanazon „Szentírás“-ban, mely jelenleg előttem fekszik, s melynek 818. lapjára könyvismertető is hivatkozván, azt állította, hogy 4 nagyobb és tizenkét kisebb prófétáról van említés: „egészen más felfogás és más kifejezés van, mint a minővel ő Fülöp Alajost neveltségessé kívánja tenni. Az állítás igaz, csak hogy nem teljes; ki van hagyva belőle, a mi nem az ő malmára hajtja a vizet. Én a könyvismertető által megjelölt 818. lapon szöszerint ezeket ovasom: „Azok, kiknek iratait még birjuk, a négy nagyobb és tizenkét kisebb próféták Barukkal, Jeremiás irójával együtt.“ Ez idézetből látszik, hogy könyvismertető mennyire felületesen bánik a dolgokkal. Ez idézetből ki lehet mutatni, hogy van négy nagyobb és tizenkét kisebb próféta, és még egy t. i. Baruk, a kinek nevét a cum viszonzóscskával adjuk hozzá a Jeremiáséhoz, a mint hozzáadta a kérdésben forgó vers is, s akkor lesz Maróthy szerint, összesen 16 = t. i. próféta. Ha pedig ama két próféta nevét nem kapcsoljuk együvé, akkor lesz a próféták száma 16 + 1 = 17 —.

*] Tárkányi-féle „Szentírás.“ 979. l.

Hagyjuk ezt a számot egy kissé szabadon, nyílt tereben. Mindjárt békóba verhetjük. Zschokke*) — a ki legalább is akkora theologus csak lesz, mint könyvismertető — tizenhat profétát számlál, de zárójel közé oda teszi a (17) tizenhetet is. Ugy látszik, a kik tizenhetet számitanak, azt az elvet pártolják, hogy Jeremiáshoz nem kell hozzáérteni Barukot; a kik pedig tizenhatal beírják, azok, miképpen ama meghurczolt vers is, Baruk nevét és művét Jeremiás nevéhez és művéhez tartozónak vélik. Ez utóbbi nézetet vallja az író, ezt a gyűjtő. Ezt olvasom ki magam is a versből, melyben könyvismertető öt nagyobb profétát lát, s ez elragadó látomásában oly szörnyűséges módon osztogatja a keserű theologiai leczkét Fülöp Alajosnak. Tetszik? Nem tetszik? Mindegy, de így van. Ajánlom ezt a könyvismertető-theologust a studium biblikum professorának szíves figyelmébe.

A könyvismertető által idézet másik vers a kisebb profétákról szól ekképpen:

„A tizenkét kisebb proféta:

„Hose, — Joel, Amos, Abdias, Jona, — Mikheas, Nah-, Habac-, Sophon-, Agg-, Zachari-, Mala, — Macchabeorum.“

Erre dörög ismét könyvismertető haragjának vilámosége. A tudomány, a roppant theologiai tudomány fölfuvalkodtatja. A halál hideg ágyán fekvő jezsuita helyett, a ki valamikor e verset jó lélekkel írhatta, szinte agyon sújtja Fülöpöt, a gyűjtőt, hogy a Makkabeusok könyvét (miért nem könyveit?) is, már mint könyvet a 12 kisebb proféta közé elegyíti, s így ama könyvvel együtt 13 kisebb proféta lesz. Pedig, minthogy a Makkabeusoknak két könyve van, e két könyvvel, ha tárgyilagosa akar lenni, éppen 14 kisebb profétát kellene számitania. Könyv és proféta, pompás egy katagoria! Matematikai bizonyossággal tizennégyet, ha már a „Macchabeorum“ szó genitivus possetivus lenne, a mint azt ő magyarázza, vagy hogy igazán szóljak konfundálja.

Nesze neked tudatlan versíró jezsuita! Te a theologiai tudománycknak előtted ismeretlen ködös, sötét birodalmában rugdalozó pegazusoddal megbotránykoztattad a bámulatraméltó (?) világnézetű (?) theologus könyvismertetőt! Te, ha most szólna az arkangyal trombitája, s egyesülnének szétszórót csontjaid és porraid, hogy életre jöjj a föld gyomrából, tudom, nem botránykoznál meg ez ítéleten, hiszen a latin nyelvnek és irodalomnak egy láng-lelkű, modern apostolától hallanád a megváltoztathatlan (?) ítéletet, melynek értelmében Te 13 profétáról beszélsz. De lekedet ne bántsá gvás! Nyugalmad ne zavarja semmi se! Pihenj csak, pihenj! Te jó munkát végeztél.

(Folyt. köv.)

— **Irodalmi Jelentés.** Az „*Aksziomák Gyűjteménye*“ című könyv „*Indexe*“ is már megjelent; és az — minden ráfizetés nélkül — *bérmentve és ingyen* fog az eddigi úgy, mint az ezután megrendelőknek megküldetni. Nagy-Ernye, Erdély, u. p. Sároemberke, 1889. jun. 17. Fülöp Alajos, nyug. lelkész.

*) Zschokke. *Historia Sacra Antiqui Testamenti.* Editio altera. Vin-dobonac, 1884. pag: 256.

— **Előfizetési felhívás** a „Magyar Allam“ 1889. évi július—deczemberi felévi folyamára.

Idestova meglépjük a küzdelemgazdag folyó év első felét. Sok szép reményűket hervasztotta le a tények komor logikája; sok ohajunk teljesültének csak csiráit látjuk még. De a férfias erővel párosult munkakedv, a kitartásra való elszántság, a rendíthetetlen elvhűség, a lankadatián bizalom s a tiszta lelkiismeret — mind megannyi tényező, melyeknek érvényesítésével — támaszkodva a kifejrkészhetlen Gondviselésre — nem látjuk messzeállónak az időt arra, hogy jegezedni fognak a viszonyok, áttörhetlen falanszár-tömörülmi a hithű katolikusok és úgy a Haza, mint az Egyház megüli győzelmi diadalát ama nyílt és titkos harcok után, melyeket ellenök a „szabadelvűség“-nek nevezett farizeuskodás, és a szabadkőművesség mindenre hajlandó közegei vívnak. A korrekt katolikus sajtónak nem szabad fegyverszűtetet ismernie és nem szabad alkudoznia. A harcmodor változhat csupán a viszonyokhoz, alkalmazkodólag, de az elvekből tapodtat se n engedünk. Vörös fonalként húzódik keresztül e lap harmincz éves történetén a becsületen, nemes küzdés minden ellen, ami Egyháznak Hazának árthat. Ezyetlen jutalmunk e földön az öntudat, hogy tisztünket legjobb tehetségünk szerint úgy betöltjük, mint betöltötte egy emberöltőn át ezen lapnak érdekében páratlan megalapítója és főszerkesztője.

Ha imitt amott dereng is a láthatár, ha világszerte visszhangzik is imár, hogy a római bitorlás megszűnjék, más oldalról ismét tornyosulnak, gomolyognak a vést jósó fellegek; nemcsak a közel és messze külföldön, de hazánk határain belül is. A legjobb villánhárító: az erős hit, és a tiszta erkölcsök, melyek büszke gyermeke az — igaz hazafiság.

A „Magyar Allam“ — hogy ismét és ismét hangsúlyozzuk — megteszi ezentul is kötelességét; őrszemül fog állni éberén s figyelmeztetni a hit és elvtársakat, bárhonnet támadjon fenyegetés a katolicizmus s ezzel együtt a haza érdekei ellen.

Megtartjuk függetlenségünket s meg mindenben objektív ítéletünket, kizárólag lelkiismeretünktől s meggyőződésünktől befolyásoltatva.

Lapunk háta mögött harmincz év, szerény működésünk mellett szintén elég idő tanuskodik már, hogy a „Magyar Allam“ minden egyes dolgozó társa megfelelő azon tulajdonoknak, melyeket Horatius követelt az egész férfitól.

Ovasóink meggyőződhetnek, hogy a laptulajdonosok nem kímélnek áldozatot, amivel a lapot úgy mennyiségileg, mint minőségileg a lehető legmagasabb színvonalra emelhesék, s azon megtarthassák, ami a munkatársak igyekvése, a rendelkezésre álló gazdag források kihasználása mellett eddig is sikerült.

Programmot, újat nem adunk, mert nem adhatunk. Azt azonban előre jelezük, hogy az új félév küszöbén (júli-1-én) lapunk több nagyszabású dolgozattal folytatja pályafutását. Akkor kezdjük meg egy kitünő regénynek s egy tanügyi politika terén nagy jelességű tudós a „Magyar Allam“ számára írott művének közlését.

Igyekszünk, hogy — elveink épségben tartása mellett — a lehető legváltozatosabb lapot adjunk, mely feleslegessé tegye a — habár néha öntudatlanul, de a haza kárára dolgozó — sajtótermékek olvasását.

Bizalommal kérjük azért hit-és elvtársainkat, hogy istápolják a nemes ügyet, melyet lapunk képvisel — erkölcsileg, s előfizetés által — anyagilag.

Az előfizetési feltételek a következők: Egész évre 20 frt. Félévre 10 frt. Evnyegyre 5 frt.

Ezen rendes előf. feltételeken kívül nyújtja a kiadóhivatalt továbbra is a már évtizedek óta fennálló kedvezményt, hogy a szűkebb ellátásuak évi 16 frton, sőt a káp-

lány, tanító, jegyző urak, növ.-papok s egyetemi hallgatók évi 12 frton is megrendelhesék a lapot.

Budapest, június 14.

A szerkesztőség és kiadóhivatal.
(Bpest, Zöldfa-utca 43. szám.)

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL.

— **Jótekonyság.** Dr. Haynald Lajos, kalocsai biberos érsek ur ő eminentiája a kolozsvári r. kath. nagy plebánia templom tornyára készitendő egyik disz-ablak kiállításának költségét elvállalván, a 724 frt 14 kr. összeget püspök ur ő nagyméltósága útján a kolozsvári r. kath. hitközségnek megküldötte.

— **Jótekonyság.** Püspök ur ő nagyméltósága a katonai r. kath. iskola és kántortanítói lak építésére kegyesen már megígért kétezer frt adományának második fél részletét 1000 frtban, hasonlóképp a vágási r. kath. iskola építésére kilátásba helyezett ezer ötszáz frt segélynek még hátra levő összegét 500 frtban rendeltetési helyökre megküldötte. Továbbá a budapesti műpártolók egyesületének 20 frtot, ugyanott az egyetemnél fennálló Szent Imre önképző egyesület céljaira 20 frtot, a csiktusnádi élő rószafűzér társulat javára 20 frtot, a Mező Sámsondon építendő iskola céljára 30 frtot, az adrianopoli irgalmas nővérek intézetének 5 frtot, k.-nyújtódi kitanítónak 25 frtot és azonkívül még egyes magán embereknek segély képen körülbelül 180 frtot méltóztatott legkegyelmesebben ajándékozni.

— **Személyzeti.** A nagy kászoni r. kath. hitközség Ferenczi Ignác elhalálózása folytán üresedésbe jött lelkészi állomásra legelső helyre Veress Antal gyergyó alfalvi plébánost választotta meg, kit püspök ur ő nagyméltósága plébánosnak ki is nevezett.

— **Ur napja.** Úrnapján a szent misét és a körmenetet az óltári szentséggel püspök urunk ő nagyméltósága végezte. A magában is felséges körmenet fényét a katonai zenekar játéka, a papnövendékek harmonikus énekei még emelték s az apáczák fehérbe öltözött növendékeinek a legszentebb előtt rózsákat hintő csoportja pedig igazán szívre hatóvá tette.

— **Érettség.** A gyulafehérvári r. kath. főgymnásiumban mint ilyenben az érettségi szóbeli vizsgálatok először f. év és hó 17 és 18-án tartattak meg. Elnök Dr. Erődi Béla kolozsvári tankerületi főigazgató volt, Dr. Szamosi János egyetemi ny. r. tanár mint miniszteri biztos jelent meg. A VIII. osztály 37 tanulója közül az év végi vizsgálatoknál elesett 4 tanuló, 5 pedig nem állott elérett-

ségire. A jelentkezett 28 ifju közül 3 jelesen, 11 jól, 9 egyszerűen érett, 3 visszautasított 3 hónapra, 2 pedig egy évre. A 19-én tartott záróértekezlet után az eredményt Dr. Erődi elnök főigazgató hirdette ki, emelkedett hangulatu és tartalmas beszédben utalva az ifjak jövőjére, illetve őket az életmunkásság komolyságára és figyelmeztetve az életpálya okos megválasztására; a jeles tanférfit, az ifjuság öszinte barátját az egész ifjuság és tanári kar lelkesen megéljenezte, a melynek végeztével az osztálytanár az érettségi bizonyítványokat az ifjak között kiosztva, az érettségi vizsgálatok köre teljesen bevégződött.

— **Köszönet.** Az erdélyi püspök ur ő nagyméltósága, az Isten szíve szerinti buzgó főpap, a fenkölt szellemű főpásztor a csatószezi építendő új orgona költségeinek fedezésére magán pénztárából 100 azaz száz o. é. forintot kegyeskedett adományozni. Midőn az Ur háza dicsőségének buzgóságától lelkesített, a terjedelmes egyházmegye sok oldalú anyagi igényeit ritka áldozatkészséggel minden irányban kielégíteni kész tettek sorába ezen magas ajándékot iktatni szerencsés vagyon s magam, valamint hiveim hódolatteljes hálás köszönettel adóznánk a nyilvánosság terén is; egyszersmind kérjük a jó Istent, hogy Ő nagyméltóságának minden jóra munkás életét még sokáig tartsa meg! — Csik-Csatószezi, 1889. június 12-én. Rancz János, lelkész.

— **Pályázat 21.** A vágási róm. kath. segéd-kántor — tanítói állomás üresedésbe jövén, arra ezennel pályázat hirdettetik, — jövedelme a következő: a) 80 kl. ősz, 80 kl. tavaszi kepe és harangozói kéve czim alatt. b.) Oszpora mintegy 12 frt. c.) Stola és harangozás díj 25 frt. d.) Tandij mintegy 20 frt. e.) Szentmiséből mintegy 5 frt. f.) 20 terü kemény tüzi fa, ezen kívül rendes lakás, konyha kerttel és szabad legeltetés. A jövedelem javításra egy év alatt biztos kilátás van. A fenn irt jövedelemért kötelesegei, a kántori teendőkben segédkezés, tanítás, harangozás és sekrestyési teendők. A pályázni ohajtók kellően felszerelt okmányaikat Julius hó 14-ig alulirt iskolaszéki elnökséghez nyujtsák be, a személyes megjelenés előnyt nyujt. (Udvarhelymegye.) Vágás, 1889 június 17 én. Szőcs János, isk. széki elnök.

— **Pályázat. 22.** A csik-csatószezi tanító és segédkántori állomásra pályázat hirdettetik. — Ezen állomás évi jövedelmét képezi 1) egy két szobából álló kamra és pincczéval ellátott tisztességes lakás. 2) egy kis veteményes kert. 3) kepe és községi pótlék czimen 250 frt. o. é. készpénzfizetés. 4) stolla mintegy 15 frt. 5) 20 terü lányfa. Az állomás kötelmei lesznek: az első és második vegyes osztályok vezetése és a kántori teendőkben való segédkezés. — Pályázni kívánók, — kik csak oklevéllel bíró egyének lehetnek, — kellően okmányolt folyamodványukat alattirt isk széki elnökhöz folyó évi július 15-ig küldjék be. Személyes megjelenés előnyt nyujt. Csikcsatószezi 1889. június 7-én. Rancz János, isk. széki elnök.

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: Dr. TODOR JOZSEF.
Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA, PAL ANTAL, PAL ISTVAN, STRAUBERT ÖDÖN.

Nyomatott Papp és Ferdinándnál a püsp. lyc. nyomdában, Gyulafehérvárt.